

Sbírka soudních rozhodnutí

Věc C-413/14 P

**Intel Corp. Inc.
proti
Evropské komisi**

„Kasační opravný prostředek – Článek 102 SFEU – Zneužití dominantního postavení –
Věrnostní slevy – Pravomoc Komise – Nařízení (ES) č. 1/2003 – Článek 19“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (velkého senátu) ze dne 6. září 2017

1. *Hospodářská soutěž – Unijní pravidla – Územní působnost – Pravomoc Komise – Přípustnost s ohledem na mezinárodní právo veřejné – Provádění nebo kvalifikované účinky zneužívajících praktik v EHP – Alternativní prostředky – Kritérium okamžitého, podstatného a předvídatelného účinku – Rozsah*

(Články 101 SFEU a 102 SFEU)

2. *Kasační opravný prostředek – Důvody kasačního opravného prostředku – Důvod směřující proti doplňujícímu odůvodnění – Irelevantní důvod kasačního opravného prostředku – Zamítnutí*

(Článek 256 odst. 1 SFEU; statut Soudního dvora, čl. 58 první pododstavec)

3. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Pravomoci Komise – Pravomoc dotazování – Prohlášení týkající se předmětu šetření – Rozlišení mezi formálním a neformálním dotazováním – Nepřípustnost*

(Nařízení Rady č. 1/2003, bod 25 odůvodnění a čl. 19 odst. 1; nařízení Komise č. 773/2004, článek 3)

4. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Pravomoci Komise – Pravomoc dotazování – Prohlášení týkající se předmětu šetření – Povinnost Komise pořádat záznam z každého dotazování, které provedla, a to v plném rozsahu a ve formě, jakou si zvolí*

(Nařízení Rady č. 1/2003, čl. 19 odst. 1; nařízení Komise č. 773/2004, čl. 3 odst. 1 a 3)

5. *Kasační opravný prostředek – Důvody kasačního opravného prostředku – Odůvodnění rozsudku vykazující porušení unijního práva – Výrok založený na jiných právních důvodech – Zamítnutí*

(Článek 256 odst. 1 SFEU; statut Soudního dvora, čl. 58 první pododstavec)

6. *Hospodářská soutěž – Správní řízení – Dodržování práva na obhajobu – Přístup ke spisu – Rozsah – Odmítnutí poskytnout dokument – Důsledky – Nutnost rozlišovat v souvislosti s důkazním břemenem dotčeného podniku mezi dokumenty v jeho neprospěch a dokumenty v jeho prospěch*

(Nařízení Rady č. 1/2003, čl. 27 odst. 2)

7. *Dominantní postavení – Zneužití – Zneužívající vylučovací praktika – Pojem – Diskriminace prostřednictvím cen – Praktika, která sama o sobě nemůže naznačovat existenci zneužívající vylučovací praktiky*

(Článek 102 SFEU)

8. *Dominantní postavení – Zneužití – Slevy za výlučný odběr nebo věrnostními slevy – Způsobilost omezit hospodářskou soutěž a účinek vyloučení – Analýza stejně výkonného konkurenta – Kritéria pro posouzení*

(Článek 102 SFEU)

9. *Kasační opravný prostředek – Kasační opravný prostředek shledaný jako opodstatněný – Vyřešení sporu ve věci samé soudem rozhodujícím o kasačním opravném prostředku – Podmínka – Věc, ve které soudní řízení dovoluje rozhodnout – Neexistence – Vrácení věci Tribunálu*

(Statut Soudního dvora, čl. 61 první pododstavec)

1. Unijní pravidla hospodářské soutěže zakotvená v člancích 101 a 102 SFEU mají za cíl pojmout společné či jednostranné jednání podniků omezující hospodářskou soutěž v rámci vnitřního trhu. Článek 101 SFEU totiž zakazuje dohody a jednání, jejichž účelem nebo důsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, kdežto článek 102 SFEU zakazuje zneužívání dominantního postavení na vnitřním trhu nebo jeho podstatné části. Pro použití článku 101 SFEU platí, že skutečnost, že se podnik podílející se na dohodě nachází ve třetím státě, není na překážku použití tohoto ustanovení, vyvolává-li taková dohoda účinky na území vnitřního trhu. Dále podmínění použitelnosti zákazů stanovených v právu hospodářské soutěže místem, kde se kartelová dohoda zformovala, a to s cílem odůvodnit použití kritéria provádění, by zjevně ve svém důsledku poskytlo podnikům snadný prostředek, jak se těmto zákazům vyhnout. Kritérium kvalifikovaných účinků přitom sleduje stejný cíl, tj. pojmout jednání, k nimž sice nedošlo na území Unie, ale jejichž protisoutěžní účinky lze pocítit na unijním trhu. Kritérium kvalifikovaných účinků tedy může sloužit za základ pro pravomoc Komise.

Kritériem kvalifikovaných účinků tedy lze odůvodnit použití unijního práva hospodářské soutěže z hlediska mezinárodního práva veřejného, pokud se dá předpokládat, že předmětné jednání vyvolá okamžitý a podstatný účinek v Unii.

To, zda je Komise nadána pravomocí nezbytnou k použití unijního práva hospodářské soutěže v každém konkrétním případě, je třeba určit z hlediska jednání dotčeného podniku či podniků jako celku. V tomto ohledu stačí zohlednit pravděpodobné účinky jednání na hospodářskou soutěž, aby byla podmínka související s požadavkem na předvídatelnost splněna. Zprvce vzhledem k tomu, že jednání podniku v dominantním postavení vůči výrobci počítačů bylo součástí celkové strategie směřující k tomu, aby na trhu, včetně Evropského hospodářského prostoru (EHP), nebyl dostupný žádný notebook výrobce počítačů vybavený výrobkem konkurenta, mohlo jednání podniku v dominantním postavení vyvolat okamžitý účinek v EHP. Zadruhé v případě takové strategie, jakou vyvinul uvedený podnik vůči výrobci počítačů, směřující k zabránění přístupu konkurenta k nejvýznamnějším prodejním kanálům na trhu, je třeba pro účely posouzení podstatné povahy účinků na trh Unie a EHP zohlednit jednání podniku jako celek.

Jakýkoli jiný postup by vedl k umělému rozštěpení celého protisoutěžního jednání, které je způsobilé ovlivnit strukturu trhu uvnitř EHP, na řadu samostatných jednání, u nichž hrozí, že se vymknou pravomoci Unie.

(viz body 42–46, 49–52, 55–57)

2. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 63, 64, 105, 106)

3. V rámci správního řízení v oblasti hospodářské soutěže ze samotného znění čl. 19 odst. 1 nařízení č. 1/2003 vyplývá, že se má použít na jakékoli dotazování, jehož účelem je shromažďování informací týkajících se předmětu šetření. V bodě 25 odůvodnění uvedeného nařízení se v tomto ohledu upřesňuje, že cílem tohoto nařízení je posílit vyšetřovací pravomoci Komise tím, že se jí mimo jiné umožní dotazovat se osob, které mohou znát užitečné informace, a jejich výpovědi zaznamenávat.

Článek 19 odst. 1 nařízení č. 1/2003 je tedy právním základem, který Komisi zmocňuje k provedení dotazování osoby v rámci šetření, což potvrzují přípravné práce na tomto nařízení.

Ze znění tohoto ustanovení ani z cíle, který sleduje, nevyplývá nic, co by dovolovalo se domnívat, že měl normotvůrce v úmyslu zavést rozlišení mezi dvěma kategoriemi dotazování týkajících se předmětu šetření či vyloučit některá dotazování z působnosti tohoto ustanovení.

Tribunál proto neprávem uvedl, že je třeba v případě dotazování prováděného Komisí v rámci šetření rozlišovat mezi formálním dotazováním, které spadá do působnosti čl. 19 odst. 1 nařízení č. 1/2003 ve spojení s článkem 3 nařízení č. 773/2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 a 82 [ES], které do působnosti těchto ustanovení nespádá.

(viz body 84–88)

4. V rámci správního řízení v oblasti hospodářské soutěže je třeba čl. 3 odst. 1 nařízení č. 773/2004 o vedení řízení Komise podle článků 81 a 82 [ES], který stanoví, že Komise dále sdělí dotazované osobě svůj úmysl pořizovat záznam dotazování, chápat nikoli tak, že pořízení záznamu dotazování je fakultativní, ale tak, že Komise je povinna upozornit dotyčnou osobu o zamýšleném pořízení záznamu. Článek 3 odst. 3 nařízení č. 773/2003, ve kterém se upřesňuje, že Komise může pořizovat záznam výpovědi dotazované osoby jakoukoli formou, znamená, že pokud se Komise se souhlasem dotazované osoby rozhodne provést dotazování na základě čl. 19 odst. 1 nařízení č. 1/2003, je povinna zaznamenat celé toto dotazování, čímž není dotčena skutečnost, že je Komisi ponechána volba formy tohoto záznamu.

Z toho vyplývá, že Komise má na základě článku 19 nařízení č. 1/2003 povinnost pořídit záznam ve formě, jakou si zvolí, z každého dotazování, jež provádí za účelem shromáždění informací týkajících se předmětu šetření.

(viz body 89–91)

5. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 94)

6. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 96–101)

7. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 133–137)

8. V oblasti hospodářské soutěže není cílem článku 102 SFEU zabránit podniku, aby na základě vlastní výkonnosti získal dominantní postavení na trhu. Toto ustanovení nemá ani zajistit, aby konkurenti méně výkonní než podnik s dominantním postavením zůstali na trhu. Každý účinek spočívající ve vyloučení tedy nutně neznamená narušení hospodářské soutěže. Hospodářská soutěž na základě výkonnosti může z povahy věci vést k tomu, že soutěžitelé, kteří jsou méně výkonní, a tedy pro spotřebitele méně zajímaví zejména z hlediska ceny, výběru, kvality nebo inovací, zmizí z trhu nebo se dostanou na jeho okraj. Podnik v dominantním postavení však má zvláštní odpovědnost za to, že jeho chování nebude na újmu účinné a nenarušené hospodářské soutěži na vnitřním trhu. Článek 102 SFEU proto podniku s dominantním postavením zakazuje zejména používat praktiky mající za následek vyloučení jeho konkurentů považovaných za stejně výkonné jako on sám posilováním svého dominantního postavení uplatněním jiných prostředků, než jsou ty, které spadají do hospodářské soutěže na základě výkonnosti. Z tohoto hlediska tedy nelze za legitimní považovat každou cenovou soutěž. V tomto ohledu již bylo judikováno, že pro podnik nacházející se v dominantním postavení na trhu je vázání kupujících – byť na jejich žádost – povinností nebo slibem zásobit se celkově nebo pro podstatnou část jejich potřeb výhradně u uvedeného podniku, zneužitím dominantního postavení ve smyslu článku 102 SFEU bez ohledu na to, zda je předmětná povinnost stanovena bez dalších podmínek nebo je její protihodnotou poskytnutí slevy. Totéž platí, jestliže uvedený podnik – aniž váže kupující formální povinností – používá na základě dohod uzavřených s těmito kupujícími nebo jednostranně systém věrnostních slev, tj. slev podmíněných tím, že se zákazník bez ohledu na objem svých nákupů zásobí celkově nebo pro podstatnou část svých potřeb výhradně u podniku s dominantním postavením.

Tuto judikaturu je však třeba zpřesnit v případě, kdy dotýčný podnik v průběhu správního řízení na základě důkazů tvrdí, že jeho jednání nebylo způsobilé omezit hospodářskou soutěž, a zejména vyvolat vytýkané účinky spočívající ve vyloučení soutěžitelů. V takovém případě je Komise nejen povinna analyzovat zaprvé rozsah dominantního postavení podniku na trhu a zadruhé dosah napadené praktiky na trhu, jakož i podmínky a způsob poskytnutí předmětných slev, jejich dobu trvání a výši, ale rovněž posoudit případnou existenci strategie směřující k vyloučení soutěžitelů, kteří jsou přinejmenším stejně výkonní.

Analýza způsobilosti vyloučit soutěžitele je rovněž relevantní pro posouzení toho, zda systém slev, na který se v zásadě vztahuje zákaz podle článku 102 SFEU, může být objektivně odůvodněný. Mimoto účinek vyloučení nepříznivý z hlediska hospodářské soutěže, který je důsledkem takového systému, může být vyvážen, nebo dokonce převážen výhodami ve formě efektivnosti, ze které má prospěch i spotřebitel. Takové poměrování účinků napadené praktiky, příznivých a nepříznivých z hlediska hospodářské soutěže, lze v rozhodnutí Komise provést až po analýze způsobilosti vyloučit soutěžitele, kteří jsou přinejmenším stejně výkonní, již se předmětná praktika vyznačuje. Pokud Komise v rozhodnutí konstatujícím, že systém slev je zneužitím, provede takovou analýzu, přísluší Tribunálu zkoumat všechny argumenty podniku v dominantním postavení, jimiž zpochybňuje opodstatněnost závěrů učiněných Komisí ohledně způsobilosti dotýčného systému slev vyloučit soutěžitele.

V daném případě Komise ve sporném rozhodnutí sice zdůraznila, že předmětné slevy byly již svou povahou způsobilé omezit hospodářskou soutěž, takže analýza všech okolností projednávané věci, a zejména test AEC (*as efficient competitor test*) nebyly nezbytné pro konstatování, že došlo ke zneužití dominantního postavení, provedla však v tomto sporném rozhodnutí důkladné posouzení těchto okolností, přičemž věnovala velmi podrobné úvahy své analýze provedené v rámci testu AEC, která ji přivedla k závěru, že stejně výkonný soutěžitel by musel uplatňovat ceny, které by nebyly udržitelné, a tedy předmětné ujednání o slevách bylo způsobilé vyvolat účinky spočívající ve vyloučení takového soutěžitele.

Z toho plyne, že ve sporném rozhodnutí měl test AEC skutečný význam, když Komise posuzovala způsobilost předmětného ujednání o slevách vyvolat účinek spočívající ve vyloučení stejně výkonných konkurentů.

Za těchto podmínek byl Tribunál povinen zkoumat veškeré argumenty podniku v dominantním postavení týkající se tohoto testu.

Tribunál přitom určil, že není nezbytné zkoumat, zda Komise provedla test AEC v souladu s příslušnými pravidly a bez pochybení, a rovněž není třeba zkoumat, zda byly alternativní výpočty navržené žalobkyní provedené správně.

Tribunál tak zbavil test AEC provedený Komisí veškeré relevance, a neodpověděl tudíž na výhrady podniku v dominantním postavení vůči tomuto testu.

Tribunál tedy v rámci své analýzy způsobilosti sporných slev omezit hospodářskou soutěž neprávem nezohlednil argumentaci podniku v dominantním postavení, v níž tento poukazoval na údajná pochybení Komise v rámci testu AEC.

(viz body 133–147)

9. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 148–150)